

Året der gik i 2018.

Uge 52, Godt nytår.

Året er ved at være slut. Det blev den tørreste vækstsæson i mands minde med stort udbyttetab til følge. Året før (2017) blev det derimod det vådeste år, jeg kan huske som landmand. Det er meget udfordrende med ekstremt vejr, og det bliver ikke lettere af, at man ikke ved, om det bliver ekstremt vådt, tørt, koldt eller varmt. En af de ting, der gør mit erhverv specielt, er netop vejret, som landmanden ikke kan gøre noget ved. Derimod kan vi være med til at gøre noget ved klimabelastningen, og det synes jeg, at landbruget skal gøre en indsats for. På min hjemmeside har jeg opdateret fanen [Økologisk Planteavl](#) og [Økologisk Pløjefri Dyrkning](#).

Uge 50, Glædelig Jul.

Hvert år siden julen 1946 har vi fået julekort fra familien til flyveren Jack White, der sammen med sine kammerater omkom ved et flystyrt under anden verdenskrig. Familien sender penge og beder os købe blomster til graven, hvilket vi gør med glæde. I marken holder jeg øje med de planter, der er sået i august og spildfrø, der er spiret i efteråret. Gul okseøjle, der tidligere i efteråret fyldte meget, er den første, der er bukket under for frosten. Nu går jeg og venter på, at agersennep får så meget frost, at den også dør. Både okseøjle og sennep har et ret pænt rodnet og har i efteråret sammen med havren gjort god gavn som efterafgrøde.

Uge 48, Årstiden med de korte dage.

En bondes arbejdsdag svinger i takt med dagens længde, og det er den rolige årstid med korte dage. Lige nu rydder jeg op i mit værksted og maskinhus, og der er tid til faglige møder. Markplanen til næste år er skruet sammen, og afgrøderne bliver havre, ølandshvede, vårhvede, byg/ært, og som noget nyt vil jeg prøve at samdyrke hestebønner og vårritricale. Samdyrkning mellem forskellige arter giver nogle klare synergieffekter og større dyrkningssikkerhed, hvilket vi godt kan bruge efter to rædselsfulde år. Jeg vil sædvanen tro undersøge efterafgrøder efter 2. radrensning. Det bliver med sikkerhed blandinger med forskellige arter, gerne 1-årige arter.

Uge 46, Ny økologiforordning.

EU's landbrugsministre har i sommer vedtaget en ny økologiforordning for EU's 28 medlemslande. Forordningen fastlægger rammerne for, hvordan økologiske produkter skal produceres, forarbejdes, importeres, kontrolleres og markedsføres. Altså, reglerne bliver harmoniseret, og vilkårene vil fra 2021 blive mere lige for alle landmænd. På såsædsområdet er der lagt op til, at det skal være lettere at arbejde med planter og udsæd, der er tilpasset specifikke behov og mål for økologisk landbrug. Ligeledes er der lagt op til, at vi skal have tilladelse til at handle med heterogent planteforneringsmateriale. Begge dele er meget vigtige for økologiens udvikling.

Uge 44, Maskiner.

Tidligere i efteråret har jeg byttet min gamle plov til en brugt 4-furet Kverneland plov. Da jeg finder jordpakning vigtigt i forbindelse med pløjning, har jeg efter længere tids jagt fundet en jordpakter og beslag, der passer til ploven. Til tørreriet har jeg købt en brugt soldrenser. Jeg har i flere år haft ønske om at kunne rense kornet bedre inden tørring og lagring, da jeg ikke har kunnet rense urenheder større end kornkernene fra. Det skulle jeg så gerne kunne gøre fra kommende høst. Såmaskinen har fået skiftet nogle lejer og fået nye såskær. Den skal også have nye skiveskær inden foråret. Jeg har monteret harvetænder på to buller/rækker foran skiveskærene.

Uge 42, Gratis glæder.

Landbrugets omkostninger stiger år for år. Dog har vi stadigvæk to gratis glæder, som ikke er afgiftsbelagt eller reguleret ved et omfattende bureaukrati. De to gratis glæder er kvælstof og CO_2 . Luften indeholder 78% kvælstof, og 0,037% CO_2 . CO_2 indholdet i luften er stigende og årsagen til klimaforandringer. Via efterafgrøder i efteråret og planternes fotosyntese kan man overføre luftens kvælstof og CO_2 til jorden, hvor kvælstoffet bliver plantetilgængelig og CO_2 bliver til kulstof og mad til biologien og senere næringsstoffer til planterne. Altså vi økologer kan via grønne marker forsyne jorden med næringsstoffer og samtidig gøre noget for klimaet.

Uge 40, CarbonFarm.

I CarbonFarm-forsøget skal der dyrkes vinterrug i alle 4 led. I Led 1 er rajgræsset blevet stubharvet og pløjet. Herefter skal der såbedsharves og snarest muligt sås vinterrug. I led 2 er rajgræsset stubharvet og senere harvet med såbedsharven. Her skal der sås vinterrug uden pløjning. I led 3 er der lige nu en meget kraftig efterafgrødeblanding bestående af sommervikke, sæddodder, hvidkløver, humlesneglebælg, boghvede og honningurt. Jeg vil forsøge at radrense mellem rækkerne og herefter så vinterrug direkte. I led 4 blev der midt i august sået vinterrug sammen med sommervikke, sæddodder, blodkløver, boghvede, humlesneglebælg og honningurt.

Uge 38, Økologisk planteavlserådgivning.

Jeg savner rådgivningen, der tidligere var i Økologisk Landsforening. Økologisk Landsforening leverede en fantastisk rådgivning med sjæl og engagement. Vi øko-landmænd er meget forskellige, og konsulenterne var ret gode til individuelle hensyn, og de bestræbte sig på forene teorien med landmandens praktiske erfaringer. Jeg mener faktisk, at landmænd og konsulenter sammen udviklede økologien plantefagligt. Nu er rådgivningen flyttet ud i et rådgivningsselskab. Jeg føler rådgivningen er blevet standardiseret, og man gerne vil sælge rådgivningsprodukter. Hjemme på gården er ukrudtet i god vækst, og jeg kører jeg stadigvæk med brakpudseren.

Uge 36, Afpudsning.

Jeg kører og pudser markerne ned med brakpudseren. Jorden er varm og fugtig og giver kvikken og andet rodukrudt gode vækstvilkår. Årsagen til, at jeg ikke stubharver markerne mod rodukrudt nu, skyldes, at jeg ikke vil konservere ukrudtsfrø i jorden. Dernæst vil jeg gerne have jorden dækket med levende planter så lang tid som overhovedet muligt. Da efterafgrøderne ikke blev som ønsket, må jeg tage til takke med frø- og rodukrudt i stedet for. Faktisk er kvik en effektiv afgrøde til at optage næringsstoffer, binde CO_2 samt via fotosyntesen producere sukker til biologien i jorden. Tidlig forår, hvor aktiviteten i jorden er lav, vil jeg bekæmpe rodukrudet.

Uge 34, Efterafgrøder.

Efterafgrøderne, der blev sået i maj måned, klarede desværre ikke tørken. De spirede pænt midt i juni, da der kom lidt vand, og visnede hurtig igen. Derfor har jeg været over markerne igen med såmaskinen. Denne gang har jeg sået mit eget korn. Såningen er foregået direkte i stubben uden nogen form for forudgående jordbehandling. Der er sået 50 kg. korn pr. ha. Nu håber jeg så, at kornet hurtigt spirer og gror til, da kvikken er i kraftig vækst og frøkrudtet, især agersennep, spirer lystigt frem. Stubharvning efter høst er jeg ikke stor tilhænger af, idet man konserverer ukrudtsfrø, og bekæmpelsen af rodkrudt er begrænset, med mindre man også pløjer.

Uge 32, Tørken koster 50% af udbyttet.

Høsten er overstået, og halmen er for første gang i tyve år blevet bjærget og ikke snittet og nedmuldet. Værst gik det med høstebønnerne med et tab på 100%. Afgrøden valgte jeg at brakpudse, idet en prøvetærskning viste, at der ikke var frø nok til at dække udgifterne til tærskning. Byg/ært blev næstdårligste afgrøde med et udbyttetab på 50%. Selvom tabet er stort, har det at dyrke blandsæd været en god oplevelse og været med til at sikre et udbytte overhovedet. Blandsæd er noget, jeg vil fortsætte med. Havren og ølandshveden vurderes til at give et udbyttetab på omkring 30%. Lige nu spekulerer jeg i håndtering af mine svedne efterafgrøder.

Uge 30, Høst.

Jeg har haft besøg af en journalist fra Horsens Folkeblad, der har skrevet om tørken hos et par lokale landmænd, en planteavler og en mælkeproducent. Artiklen med mig kan læses "[her](#)". Marken med byg/ært er blevet høstet og udbyttet overrasker ikke positivt. Der er så lidt halm, at det ikke kan lade sig gøre at samle det sammen. Havren er også høstet. Her er udbyttet bedre, og halmen skal presses og køres hjem. Både byg/ært og havren er høstet meget tørre og skal ikke tørres. Derimod blæser vi luft igennem afgrøderne om natten for at sænke temperaturen. Kvierne i engen er taget hjem, idet der pga. tørken ikke længere er foder til dem.

Uge 28, Vejret i 1868.

Tørken er ekstrem, og det er måske 150 år siden, vi i Danmark har oplevet noget lignende. Min tipoldefar Hans Peter Nielsen Baatrup startede som selvstændig bonde i Kysing, Saksild sogn i 1868. Det var et slemt år, da der ifølge slægtsbogen var en forfærdelig tørke, idet der ikke faldt regn fra april til sidst i september. Der blev kun til meget få og korte strå, og kornudbyttet var mange steder så ringe, at det dårligt kunne dække udsæden. Græsmarkerne var næsten helt bortvisnet og brøndene så godt som tomme for vand. Der var ikke føde til kreaturerne, og mange af dem blev slået ned. Mælkemængden var meget ringe og fattig for fedtstof.

Uge 26, Tørken er tilbage.

Det var ikke lang tid, det ustadige vejr varede. Nu er det varme sommervejr tilbage, og nedbørsunderskuddet er over 200 mm. Afgrøderne mangler i den grad vand. Efterafgrøderne spirede fint og ensartet frem efter regnvejret for et par uger siden, og nu visner de igen. I skrivende stund er jeg i tvivl om, det kan betale sig at tærsk hestebønnerne. Bælgsæd og især hestebønner trives ikke under meget tørre forhold, og min bælgsæd dyrket på JB3 har det bestemt ikke godt. I alle mine år som økolog er halmen blevet snittet ved tærskningen. Såfremt der i år mangler øko-halm, og prisen er god, vil jeg undtagelsesvis sælge min halm fra 2018 høsten.

Uge 24, Så kom der langt om længe regnvejr.

I den forgangne uge har vi fået 30 mm. vand, hvilket falder et meget tørt sted. Vandbalancen viser et underskud på ikke mindre end 175 mm. Faktisk er jeg overrasket over, at afgrøderne har holdt til tørken. Jeg tror på, at efterafgrøder og snittet halm gennem en årrække hæver kulstofindholdet i jorden og dermed øger muligheden for at absorbere og holde på vandet til gavn for afgrøderne. Både havren, ølandshveden og byg/ært står hæderligt. CarbonFarm forsøget er blevet nulstillet pga. et stort ukrudtstryk. Jeg arbejder pt. med at undersøge muligheden for at få lavet en 4 m. bred fingerklipper til bekæmpelse af ukrudt, der er højere end afgrøden.

Uge 22, Tørke.

Vi fik ingen regn i maj, men til gengæld masser af sol og varme. Det er hårdt for afgrøderne, og der er absolut ingen hjælp at hente i vejrudsigten. Hestebønnerne lider i særdeleshed under det tørre vejr. Afgrøderne er radrenset anden og sidste gang. I forbindelse med denne radrensning er der sået efterafgrøder. Jeg anvender i år en blanding, der hedder CN-forår. Blandingen er frisket lidt op med rødkløver i havren og hestebønnerne. Frøene er sået i tørt jord og spirer ikke, før der kommer noget vand. Overraskende mange grå bynker er spiret frem fra bunden af plovfuren, hvilket faktisk overrasker mig. Slemmt er det desværre i CarbonFarm forsøget.

Uge 20, Radrensnings.

Der er blevet samlet, sten og kornet er kommet op. Det er altid spændende at se, hvordan kornet spirer frem i vanskelige områder med kraftige lerpletter. Talemåden "man høster, som man sår" er ikke helt forkert. Vejret er tørt, solrigt og dejlig varmt. Det betyder, at afgrøderne er i kraftig vækst, hvilket også er tilfældet med ukrudtet. Jeg radrenser derfor i kap med ukrudtet. På nogle marker er der meget frøukrudt og på andre meget rodukrudt. På marken med hestebønner, hvor CarbonFarm forsøget ligger, er der desværre meget kvik. Den langsomme fremspiring af hestebønner giver kvikken gode vækstvilkår. Det er tørt og regn ønskes snarest.

Uge 18, Såningen er udført.

Langt om længe er den sidste mark blevet tilsået. Det lod vente på sig, grundet problemer med såsædslevering sammenholdt med 30 mm. vand, der faktisk faldt et meget tørt sted. Den bedre halvdel af markerne er blevet tromlet. Jorden var meget tør og knoldet, så jeg valgte at tromle for at slå knoldene itu og pakke jorden bedre om såsæden. Den lette halvdel af jorden er ikke tromlet, hvilket jeg ikke kan se nogen nytte af, nu da det har regnet. Kornet, der er sået først, er ved at komme op af jorden. Det varme sommervejr fremmer fremspiringen af både korn og ukrudt. I engen er indhegningen blevet gået efter og er klar til at modtage kvier.

Uge 16, Forårstravlhed.

Det er en meget travl tid med lange dage. Al min jord skal tilsås i foråret. Efter stubharvningerne skal alle markerne pløjes. Herefter skal markerne harves inden såningen. På den lette halvdel af gårdens jord er markerne blevet pakket i forbindelse med pløjningen. På den bedre halvdel er markerne blevet harvet/fældet umiddelbart efter pløjningen, idet jorden let bliver for knoldet til at kunne lave et ordentligt såbed. Jeg har fået stor hjælp af min søn Jacob og min far. Uden dem ville forårsarbejdet tage dobbelt så lang tid. Min Massey Ferguson 6480 har drillet i foråret med en fejl i brændstofpumpen, som har krævet en ombytningspumpe.

Uge14, Gyllenedfældning.

Det er koldt med nattefrost. Frosten bruges til gylleudbringningen. Maskinstationen er nogle dage startet op ved 3-4 tiden om morgenen, og de har kørt på en frostskorpe frem til middag, hvor solen har tøet jorden op, så den er blevet for fedtet at køre på. Al gyllen bliver nedfældet i jorden med skiveskær, hvilket gør den efterfølgende stubharvning lettere. Lugten er begrænset, og jeg forventer en god udnyttelse af gyllen. Stubharvningen foregår med vingeskær. Jeg prøver at trække rodukruddt fri af jorden, således jeg kan pløje kvik og bynker ned i bunden af plovfuren. Alt efter behov stubharver jeg markerne to-tre gange.

Uge 12, Længes efter forår.

Foråret lader vente på sig. Dog har jeg fået nedfældet en lille mængde kvæggylle på markerne, hvor jeg skal så byg/ært. Det er første gang, jeg skal dyrke en blanding med byg og ærter. Jeg tror på blandsæd og er spændt på at følge afgrøden. Byggen, der indgår i blandingen, består af tre forskellige sorter med forskellige egenskaber, hvilket jeg også er spændt på at følge. Jeg har blandet byggen og ærterne, så såsæden er klar til at komme i jorden, når foråret indfinder sig. Markerne, hvor jeg skal have hestebønner, er blevet stubharvet en enkelt gang. Hjemme på gården er vårtriticalen, der er dyrket til fremavl, blevet hentet.

Uge 10, Vintervejr.

Det var nok lige tidlig nok, jeg fik aflyst vinteren. Det har været en meget kold periode siden sidst. Jeg er blevet udpeget som medlem i bestyrelsen for Internationalt Center for Forskning i Økologisk Jordbrug og Fødevarer systemer "[ICROFS](#)", efter indstilling af Økologisk Landsforening. Blandt bestyrelsens hovedopgaver er at fastlægge en overordnet strategi, der skal understøtte en markedsdrevet udvikling af dansk økologi, samt afgive indstilling om nye nationale forskningsprojekter og programmer til ministeriets Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP).

Uge 8, Dagen bliver længere.

Dagene er nu blevet ca. 3,5 time længere, og hønsene er begyndt at lægge æg. Dagenes længde mærkes også tydeligt på varmekonsumet i stuehuset. Jeg har haft besøg af DR og er blevet filmet og interviewet til et indslag omkring resistente svampe i tv-avisen bragt den 12. februar. Traktorerne er blevet rengjort indvendig og udvendig og er ved at blive klargjort til forårsarbejdet. Rundt om gården langs vejen er der stor aktivitet, idet vi skal på det offentlige kloaksystem. I weekenden har vi lagt bygninger til et par poster i forbindelse med en hjemmeværnsøvelse.

Uge 6, Projekt Carbon-Farm.

Jeg har været til møde i projekt Carbon-Farm, hvor detaljer omkring projektet er blevet diskuteret og fastlagt. Man kan læse mere om projektet "[her](#)". Jeg har været på besøg i en landboforening for at fortælle om mine erfaringer med økologisk planteavl. Her på hjemmesiden har jeg opdateret siden "[Økologisk Planteavl](#)" med aktuelle forhold og lavet en side om erfaringer med "[Økologisk Pløjefri Dyrkning](#)". I marken arbejder jeg stadigvæk med vedligeholdelse af hegn. Lige nu kan frosten bære traktoren, så det er med at få ryddet op, inden regnen sætter ind igen.

Uge 4, Husk at gå ud og se hvordan din jord har det.

Jeg har været ude og teste min nye gravegreb. Det er meget lærerigt at grave lidt i de forskellige marker og se forskellen på marker med efterafgrøder og marker uden efterafgrøder. I marker med efterafgrøder er jorden bedre afdrænet, og jorden har en fin krummestruktur, der er regnorme og jorden er infiltreret af en masse rødder. De marker, som ser bedst ud, indeholder rajgræs. Rajgræs fungerer godt under danske klimaforhold med milde vintre og meget nedbør. I marker uden efterafgrøder er det modsatte tilfældet. Her er der ikke meget liv at spore.

Uge 2, Hegnsklipping.

De dage, hvor regnen har pisket ned, har jeg fået lavet bogføring, som nu er helt ajourført frem til årsskiftet. Hestebønnerne er blevet hentet. De er desværre kasseret til fremavl grundet dårlig fremspiring. Bønnerne skal så i stedet anvendes som foder til kvæg, svin eller fjerkræ. Priserne på økologisk korn og frø er gode set i forhold til et 10-årigt gennemsnit. Det er så et plaster på såret, når fremavlstillægget udebliver. Der har også været nogle dage med frost, og der har jeg fået klippet mange læhegn, der grænser op til naboerne. Nu er jeg så i gang med at rydde op efter hegnsklippingen. Grenene skal trækkes ud af hegnet, hvorefter de skubbes sammen.

